

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2010-09-30
1 (18)
Dnr 61-2009:807

Redovisning av uppdrag om nationella råd för yrkesprogrammen

Dnr U2009/5399/G

Härmed redovisas uppdraget angående nationella råd för yrkesprogrammen givet i särskild ordning för budgetåret 2009.

Sammanfattning

Skolverket fick den 17 september 2009 i uppdrag (U2009/5399/G) att inrätta nationella råd för gymnasieskolans 12 yrkesprogram. Uppdraget ingår i reformeringen av gymnasieskolan och bygger på gymnasiepropositionen. De nationella råden, även kallade nationella programråd, ska bistå Skolverket i arbetet med *Uppdrag avseende examensmål och ämnesplaner för gymnasieskolan m.m.* (U2009/2114G, U2009/5688/G), men även utgöra permanenta forum för dialog mellan Skolverket och avnämarna kring yrkesutbildningen.

I avvaktan på tillsättningen av de nationella programråden har Skolverket under arbetet med gymnasiereformen genomfört öppna möten för branscher och andra avnämare kring respektive yrkesprogram. Innan ledamöter till programråden kunde utses behövde flera frågor utredas. Inledningsvis genomfördes en kartläggning av branscher och arbetslivsorganisationer. Vidare togs en struktur för rådets utformning, tillsättning och arbete fram.

Ett nomineringsförfarande genomfördes där arbetslivsorganisationer och statliga myndigheter hade möjlighet att föreslå ledamöter till programråden. Ett åttiototal organisationer och myndigheter har nominerat ledamöter. I april 2010 utsåg Skolverket 84 ledamöter till de 12 nationella programråden. Två konferenser har genomförts i maj respektive augusti 2010 med de nationella programråden. I inledningsskedet fokuseras arbetet på gymnasiereformen, men diskussioner har förts i programråden om det långsiktiga arbetet.

I återrapporteringen ska framgå på vilket sätt råden arbetat för att öka arbetsmarknadsrelevansen i yrkesutbildningen och hur arbetet i övrigt har bedrivits samt hur råden bemannats. I slutet av rapporten presenteras för varje yrkesprogram exempel på hur råden arbetat för att öka arbetsmarknadsrelevansen.

Bakgrund

Skolverket har fått i uppdrag att inrätta nationella råd för de 12 yrkesprogram som regeringen föreslagit i propositionen *Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan* (2008/2009:199). De nationella programråden ska utgöra permanenta forum för dialog mellan Skolverket och avnämarna kring yrkesutbildningens kvalitet, innehåll och utformning. I uppdraget anges att Skolverket ska utse representanter till respektive råd. Råden ska enligt regeringen vara sammansatta av en bred representation av branschföreträdare och företrädare för arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom det yrkesområde som programmet utbildar för. I vissa nationella råd kan statliga myndigheter ingå.

Enligt Skolverkets uppdrag från regeringen avseende examensmål och ämnesplaner för gymnasieskolan m.m. (U2009/2114G, U2009/5688/G) ska Skolverket samråda med de nationella programråden för yrkesprogrammen om Skolverkets förslag till:

- Nationella inriktningar
- Programfördjupningar
- Examensmål
- Examenskrav

Skolverket ska enligt detta uppdrag även i övrigt samråda med de nationella programråden.

Skolverket inbjöd under våren 2009 arbetslivsrepresentanter till samråd för de yrkesprogram som föreslagits i gymnasieutredningen *Framtidsvägen - en reformerad gymnasieskola* (SOU 2008:27), som förberedelse inför ett kommande uppdrag om reformering av gymnasieskolan. Samråden genomfördes som öppna möten kring utbildningen på yrkesprogrammen för avnämare, branscher och andra intressenter.

Under hösten 2009 inledde Skolverket arbetet med att utforma förslag till nationella inriktningar, examensmål och examenskrav i samråd med branscher och andra avnämare. Dessa samråd har i avvaktan på tillsättningen av de nationella programråden utgjort interimistiska nationella programråd.

Genomförande

Utredning

Flera frågor behövde utredas innan Skolverket formellt kunde tillsätta de nationella programråden för yrkesprogrammen. Det var dels frågor kring rådets utformning, struktur, sammansättning, roll och arbetsformer, dels kring hur tillsättningen skulle

genomföras. Dessutom bedömde Skolverket att det pågående arbetet med programmets inriktningar, programgemensamma ämnen och programfördjupningar behövde komma något längre, för att vart och ett av de 12 programråden skulle få en väl avvägd permanent sammansättning. Då Skolverket redan hade påbörjat reformarbetet i samråd med arbetslivsrepresentanter genom öppna mötena för avnämare, branscher och andra intressenter fick dessa möten fungera som nationella programråd för yrkesprogrammen under den tid som behövdes för Skolverkets utredning och tillsättning av råden.

I oktober 2009 informerades arbetsgivarorganisationer, arbetstagarorganisationer, branschorganisationer och andra intressenter om Skolverkets uppdrag att tillsätta nationella programråd och om ett kommande nomineringsförfarande. De avnämare som Skolverket redan tidigare under reformen haft kontakt med och de övergripande arbetslivsorganisationerna fick informationen med e-post. Dessutom publicerades samma information på Skolverkets webb för att kunna nås av fler intressenter. Skolverket har regelbundet informerat om och diskuterat tillsättning av programråd med avnämarna på de öppna branschmöten som har genomförts för respektive program.

Kartläggning av avnämare

I uppdraget anges att råden ska vara sammansatta av en bred representation av branschföreträdare och företrädare för arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom det yrkesområde som programmet utbildar för och att i vissa nationella råd kan representanter för statliga myndigheter ingå.

Skolverket har sedan tidigare haft olika kontakter med avnämare kring gymnasieskolans yrkesutbildning. Flera av dessa avnämarkontakter har upparbetats under en längre tid, men nya kontakter har tillkommit efterhand under arbetet med gymnasiereformen. Avnämarkontakterna har sett olika ut för de olika yrkesprogrammen. För några program finns tydliga och väletablerade arbetslivsorganisationer med stort engagemang i utbildningsfrågor, för andra program har det varit betydligt svårare att avgöra vilka organisationer som Skolverket bör samråda med.

Skolverket genomförde därför inför rådets tillsättning en kartläggning av arbetslivs- och branschorganisationerna runt vart och ett av programmen. Det var flera syften med kartläggningen. Ett syfte var att hitta berörda organisationer för att kunna nå så många som möjligt med information inför tillsättning av de nationella programråden. Andra syften med kartläggningen var att få en tydligare bild över olika typer av branscher, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och hur dessa organisationer förhåller sig till varandra. Även vilka statliga myndigheter som kunde vara berörda behövde kartläggas. Kartläggningen genomfördes av en konsult med erfarenhet från näringsliv och arbete med yrkesutbildningsfrågor. Flera organisationer kontaktades i samband med kartläggningen och bidrog med information om arbetsmarknaden inom aktuella yrkesområden.

Rådens utformning

Skolverket inledde i oktober 2009 arbetet med att ta fram en struktur för hur råden ska utformas och en plan för tillsättning av råden. Utgångspunkt i arbetet med struktur för råden har varit det syfte och de uppgifter för programråden som anges i regeringsuppdraget och i Skolverkets regleringsbrev för 2010. Flera av de uppgifter som programråden ska bistå Skolverket med har direkt anknytning till gymnasiereformen, det gäller till exempel bedömning av särskilda varianter och riksrekryterande utbildningar, framtagande av informationsmaterial till elever och exempel på gymnasiearbeten. I det fortlöpande arbetet ska Skolverket med stöd av de nationella programråden analysera elevers etablering på arbetsmarknaden och tillgång till och kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet. Programråden ska följa utvecklingen inom respektive yrkesområde och analysera behovet av utbildning inom nya områden.

Det nationella programrådet för respektive program bör för att kunna bistå Skolverket sammantaget ha erfarenhet och kunskaper som speglar programmets yrkesutbildning. Skolverkets bedömning är därför att ledamöterna i programråden bör utses utifrån programmets struktur så att programmets inriktningar och yrkesområden representeras. Vidare bör de ledamöter som Skolverket utser till programråden komma från olika arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, branscher och myndigheter för att få en bred representation.

Inför tillsättningen tog Skolverket fram en modell för urval av ledamöter. Utgångspunkten i modellen har varit att en ledamot ska utses för varje inriktning på programmet. För inriktningar som omfattar ett stort elevantal, har flera yrkesutgångar eller många olika profiler kan mer än en ledamot utses. När det gäller vård- och omsorgsprogrammet som saknar inriktningar ska ledamöterna utses för att spegla programmets verksamhetsområden. Därutöver tillkommer representanter för berörda myndigheter i vissa programråd.

Utifrån ovanstående modell kom Skolverket fram till att cirka 6-8 ledamöter bör utses från arbetslivet till varje programråd. I vissa programråd tillkommer en eller två ledamöter som representerar berörda statliga myndigheter. Detta antal ledamöter är enligt Skolverkets bedömning också en lämplig storlek på programråden för att kunna föra de diskussioner som behövs för uppgifterna i uppdraget.

De 12 yrkesprogrammen har olika karaktär och olika antal inriktningar. Antalet avnämningarorganisationer för respektive program varierar och i vissa program bör även myndigheter finnas representerade. Därför kommer antalet ledamöter att vara olika i de olika programråden. Innan ledamöterna utsågs togs en organisation av de nationella programråden fram, med en uppskattning av antalet ledamöter i respektive programråd.

Andra frågor som behövde utredas var hur nomineringsförfarandet skulle genomföras, hur ledamöterna skulle utses, hur instruktionen för programråden skulle se ut samt praktiska rutiner som till exempel mötesfrekvens och dokumentation. Hur råden påverkar Skolverkets inre arbete och organisation samt på vilket sätt råden ska ha en rådgivande funktion och få inflytande i relevanta frågor har också be-

handlats. Hur arbetet i råden fortlöpande ska bedrivas kommer att behöva utvecklas ytterligare under de närmaste åren. Det behöver ske successivt och i samverkan med programråden. Arbetet kommer att påverkas av avnämarnas behov, initiativ från skolhuvudmän och de regeringsuppdrag som Skolverket får kring yrkesutbildningen. Dessutom ska råden i sitt arbete inhämta synpunkter från elever.

En första instruktion för de nationella programråden har arbetats fram utifrån regeringsuppdraget och Skolverkets regleringsbrev för 2010. Instruktionen bygger framför allt på de uppgifter som programråden ska bistå Skolverket med i samband med gymnasiereformen. Det kan bli aktuellt att revidera instruktionen när det fortlöpande arbetet har planerats i samråd med programråden.

Skolverket har i sin utredning kommit fram till att samtliga ledamöter ska utses för en period på cirka tre år för att tillsammans med Skolverket arbeta med gymnasiereformens genomförande. Skolverket bedömer att behovet av kontinuitet är stort i inledningsskedet och särskilt i arbetet med gymnasiereformens implementering samt att det kan ta tid för nya ledamöter att sätta sig in i uppdraget. Varje ledamot utses på ett personligt mandat. Första perioden börjar 27 maj 2010 och sträcker sig till 30 juni 2013. Om en ledamot under mandatperioden lämnar bransch/yrkesområdet eller av andra skäl önskar avsäga sig uppdraget i förtid kan ersättare behövas. Skolverket kommer då, efter samråd i programrådet, att utse ersättare under den kvarvarande tiden av mandatperioden. Till programrådet kan vid behov ytterligare personer adjungeras för en kortare eller längre period.

Skolverkets bedömning är att de nationella programråden kommer att behöva ha relativt täta möten under arbetet med gymnasiereformen, därefter anpassas antal möten till respektive programråds behov och uppdrag. Skolverket kallar till programrådets möten samt ansvarar för administration och förbereder ärenden. Förberedelsearbetet kan bli relativt omfattande. Underlag behöver tas fram och samverkan med myndigheter som till exempel Skolinspektionen, Myndigheten för yrkeshögskolan och Arbetsförmedlingen behöver samordnas, eftersom dessa myndigheter har anknytning till flera program.

Under utredningen har Skolverket tagit del av erfarenheter från den nationella lärlingskommittén (U2008:9) och Arbetsförmedlingens arbete med branschråd.

Skolverket generaldirektör fattade den 19 april 2009 beslut om *Instruktion för de nationella programråden* (bilaga 1) och *Organisation av nationella programråd* (bilaga 2).

Nominering

Nomineringsförfarandet

Ledamöter till de nationella programråden har utsetts formellt av Skolverket, men berörda bransch-, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt myndigheter har genom ett nomineringsförfarande fått möjlighet att ge förslag på ledamöter till respektive programråd. Organisationer har kunnat nominera en eller flera personer

från den egna organisationen, men de har även kunnat välja att nominera personer utanför den egna organisationen som de anser vara lämpliga att representera yrkesområdet. Även statliga myndigheter har haft möjlighet att nominera ledamöter.

Information om nomineringsförfarandet gick ut per e-post den 8 mars till olika organisationer, såväl övergripande arbetslivsorganisationer som mindre organisationer och till de personer som har deltagit vid Skolverkets branschmöten under arbetet med gymnasiereformen. Myndigheter som kan ha intresse av att delta i vissa programråd har fått samma information. Dessutom har informationen publicerats på Skolverkets webbplats. Av informationen har det framgått att organisationer har möjlighet att nominera ledamöter och att nomineringen sker via en elektronisk blankett.

Nomineringen har sedan genomförts via en elektronisk blankett som endast har gått med e-postutskick till berörda organisationer. Berörda organisationer har organisationsvis fått möjlighet att nominera ledamöter till programråden. Myndigheter och organisationer har själva fått avgöra om de är berörda. Organisationer som inte tidigare har haft kontakt med Skolverket har uppmanats att kontakta Skolverket för att få tillgång till den elektroniska blanketten. E-postutskicket med den elektroniska blanketten gick förutom direkt till organisationer och myndigheter även till de kontaktpersoner som Skolverket redan tidigare har haft kontakt med under arbetet med gymnasiereformen. Detta för att säkerställa att information skulle nå så många berörda organisationer som möjligt samt i tid komma fram till ansvariga inom organisationen.

Av informationen som gick ut framgick, förutom att det var möjligt att nominera flera personer som organisationen anser vara lämpliga att representera yrkesområdet, även att de ledamöter som nomineras bör ha god kännedom om en eller flera av programmets inriktningar eller yrkesområden, vara insatta i utbildningsfrågor samt ha kunskaper om den arbetsmarknad som programmet utbildar för. Närliggande organisationer inom ett yrkesområde uppmuntrades att samordna sina nomineringar, eftersom antalet ledamöter i det nationella programrådet är begränsat.

Nomineringen pågick mellan den 17 och 29 mars 2010.

Nominerade ledamöter

Ett åttiotal organisationer och myndigheter har valt att nominera ledamöter till de nationella programråden (bilaga 3). Sammanlagt har 128 personer nominerats till programråden, ungefär en tredjedel är kvinnor. Antalet nominerade varierar från 6 på handels- och administrationsprogrammet till 20 för vård- och omsorgsprogrammet. Till de flesta programråd har cirka 12 personer nominerats. Två organisationer och en myndighet har meddelat att de väljer att avstå från att nominera ledamöter.

Tillsättning

Tillsättningen av ledamöter har genomförts utifrån inkomna nomineringar och den modell för urval av ledamöter som Skolverket tagit fram. Kartläggningen av bransch-, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer som har genomförts för programmen, har använts som underlag för representation av organisationer vid urvalet av ledamöter. Förutom inriktnings- och arbetslivsrepresentation har en viktig urvalsprincip varit att ledamöterna i programrådet tillsammans ska besitta en bred kunskap om programmet och de yrkesområden som programmet utbildar för. Vid nomineringen har organisationerna haft möjlighet att beskriva personens kompetensområden och motivera nomineringen. Organisationernas kommentarer och personens tidigare deltagande vid Skolverkets branschmöten har beaktats vid urvalet. I de fall det har varit möjligt har även en jämn könsfördelning eftersträvat.

Utbildningsavdelningens avdelningschef fattade den 29 april beslut om ledamöter i de 12 nationella programråden. Ledamöterna har utsetts för mandatperioden 27 maj 2010 till 30 juni 2013.

De utsedda ledamöterna informerades om beslutet den 3 maj och hälsades samtidigt välkomna till de nationella programrådets inledande konferens och första formella möten. Datum för konferensen hade Skolverket informerat om redan tidigare i samband med nomineringen. På Skolverkets webbplats publicerades i början av maj namn på ledamöterna i respektive nationellt programråd.

De nationella programrådets arbete

De nationella programrådets arbete inleddes med en gemensam konferensdag i Sollentuna den 27 maj. I den gemensamma delen av programmet informerades ledamöterna om Skolverkets organisation och myndighetsarbete, om hur tillsättningen av programråden har genomförts samt om programrådets roll och uppdrag. Ledamöterna informerades om de viktigaste uppgifterna för programråden på kort sikt i samband med gymnasiereformen, men även om det långsiktiga arbetet med att utveckla kvaliteten i yrkesutbildningen och att förbättra anknytningen till arbetsmarknaden.

Konferensdagen fortsatte med möten i respektive programråd med presentation av ledamöterna och diskussioner om uppdrag och förväntningar på programrådsarbetet. Skolverket informerade om nuläget i arbetet med gymnasiereformen för det aktuella programmet som en förberedelse inför höstens arbete. Dessutom bokade varje programråd in datum för kommande möten.

Ytterligare en gemensam konferens har genomförts den 31 augusti. Konferensen inleddes med att Skolinspektionen presenterade sin granskning av kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet inom gymnasieskolans yrkesförberedande program. Ledamöterna informerades om det kommande arbetet med bedömning av avvikelser som till exempel särskilda varianter och riksrekrytering. I respektive programråd

behandlades huvudsakligen gymnasiereformen och remissarbetet kring ämnesplaner och programstrukturer, men även informationsmaterial till elever.

Flertalet ledamöter som har utsetts har deltagit i branschmöten under hela arbetet med gymnasiereformen, vilket underlättar programrådsarbetet. Två ledamöter är även ledamöter i den nationella lärlingskommittén. Det finns även ledamöter som Skolverket inte tidigare har haft kontakt med i arbetet med yrkesutbildningen.

Under hösten kommer varje nationellt programråd att ha minst två möten, med fokus på gymnasiereformen och bedömning av ansökningar om avvikelser. Ytterligare en gemensam konferensdag är inbokad den 3 februari 2011.

Ökad arbetsmarknadsrelevans i utbildningen

Samråd för att öka arbetsmarknadsrelevansen i yrkesutbildningen

Skolverket ska enligt uppdraget redovisa på vilket sätt råden har arbetat för att öka arbetsmarknadsrelevansen i yrkesutbildningen. Då de nationella programråden tillsattes i maj 2010 och endast två möten har genomförts, varav det ena var en introduktion till det kommande arbetet, så har Skolverket valt att redovisa detta utifrån de samråd som har genomförts för yrkesprogrammen under hela reformarbetet.

De samråd som har genomförts med branscher och andra avnämare har haft en tydlig koppling till Skolverkets uppdrag avseende examensmål, programstruktur och ämnesplaner för gymnasieskolan. I samråden har Skolverket haft en kontinuerlig dialog med avnämarna för att förbättra överensstämmelsen i yrkesutbildningen med behoven på arbetsmarknaden. Nedan redovisas hur samråd har genomförts för respektive yrkesprogram genom branschmöten och interimistiska programråd, samt genom exempel på hur arbetet har bedrivits för att öka arbetsmarknadsrelevansen i utbildningen.

Barn- och fritidsprogrammet

Samråd med branschföreträdare har genomförts vid fem tillfällen. Följande avnämare har deltagit vid ett eller flera möten: Badmästarförbundet, Branschorganisationen Spa och Hälsa, Branschrådet Svensk Massage, Kroppsterapeuternas yrkesförbund, Friskolornas riksförbund, Gymnastik- och Idrottshögskolan i Stockholm, Intressegruppen för assistansberättigade, Kommunal, Kriminalvården, Kroppsterapeuternas yrkesförbund, Friskvårdsföretagens branschorganisation, Utbildare friskvårdssektorn, Luleå tekniska universitet, Idrottshögskolan Stockholm, Lärarförbundet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Open College Network Sweden, Projektet CARPE, Riksidrottsförbundet, Rikspolisstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting, Socialstyrelsen, Statens institutionsbyrå, Sveriges Fritids- och Kulturchefsförening och Tullmyndigheten.

Eftersom barn- och fritidsprogrammet nu tydliggjorts som ett yrkesprogram var det helt nödvändigt att inhämta olika branschers krav på yrkeskompetens och passande yrkesutgångar. De förslag på yrkesutgångar som föreligger har alla processats fram genom dessa möten. I yrkesutgångarna ligger några förslag till kurser som anses nödvändiga för yrkeskompetensen. De yrkesutgångar som diskuterats fram är: badpersonal, idrottsplatspersonal, personlig tränare, barnskötare, elevassistent, väktare, personlig assistent och assistent inom boende och daglig verksamhet. Kurserna i de programgemensamma ämnena och inriktningarna har också tagits fram i första hand för att passa den kompetens som efterfrågas i yrkesutgångarna. Kännetecknande för de verksamheter programmet utbildar för är samverkan, samarbete och kommunikation och detta går därför som en röd tråd genom många av de föreslagna ämnena. Allt framtaget i processen tillsammans med branschföreträdare.

Bygg- och anläggningsprogrammet

Samråd i form av öppna branschmöten har genomförts vid sju tillfällen. Dessutom har samråd genomförts med enskilda branscher kring innehåll i utbildningen för till exempel berghantering, anläggningsmaskinförare och gränsdragning mellan utbildningar inom ventilationsområdet. Följande avnämare har deltagit vid ett eller flera möten: Banverket, Bergsprängningsentreprenörernas Förening, Byggnads, Byggnadsindustrins Yrkesnämnd, Facket för Service och Kommunikation (SEKO), Glasbranschföreningen, Golvbranschen, Maskinentreprenörerna, Målaremästarna, Måleribranschen Yrkesnämnd, Måleriföretagarna, Plåt & Vent Yrkesnämnd, Plåtslageriernas Riksförbund, Skanska, Svenska Målareförbundet, Sveriges Bergmaterialindustri och Sveriges Byggindustrier.

Vilka yrkesutgångar som ska vara möjliga att nå genom gymnasieutbildning har diskuterats ingående med avnämarna. Det har exempelvis framkommit behov av en ny yrkesutgång för järnvägstekniker inom programmet vilket har tillgodosetts inom inriktningen mark och anläggning. Programstruktur och hur utbildningsvägarna mot respektive yrkesutgång ska se ut har diskuterats vid flera branschmöten. När det gäller yrken inom inriktningen husbyggnad önskar till exempel branschen en längre gemensam grund före specialisering mot en yrkesutgång. Det möjliggör flexibilitet på arbetsmarknaden vid konjunktursvängningar.

Idag finns en överrepresentation av elever som utbildar sig till träarbetare, samtidigt som det till exempel behövs fler väg- och anläggningsarbetare, bergarbetare och byggnadsplåtslagare. Branscherna anser därför att det är viktigt att alla elever får kunskaper om och får pröva på fler yrken inom bygg- och anläggningsbranschen innan de väljer inriktning och yrkesutgång. Det programgemensamma ämnet bygg och anläggning ska ge eleverna en grundläggande förståelse av byggande från planeringsstadiet till dess att ett byggprojekt är klart samt kunskaper om hur olika yrkesgrupper samverkar på arbetsplatsen.

Branscherna anser att det är mycket viktigt i utbildningen att eleverna får kunskaper om hälsosamt, säkert och miljömässigt hållbart byggande, därför ska detta ingå i varje karaktärsämneskurs som eleverna läser. Vidare har branscherna haft stort

inflytande över innehåll och formuleringar i ämnesplanerna och även påverkat namn på ämnen och kurser.

El- och energiprogrammet

Samråd i form av öppna branschmöten har genomförts vid sju tillfällen. Dessutom har samråd genomförts med enskilda branscher kring innehåll i utbildningen. Följande avnämare har deltagit vid ett eller flera möten: Almega/Telia Sonera, Banverket, Dataföreningen, Elbranschens centrala yrkesnämnd, Elektriska installatörsorganisationen, Elektronikbranschen, Elektronikindustriföreningen, Instrumenttekniska föreningen, Svenska Elektrikerförbundet, Svenskt vatten och SweSec (Svenska säkerhetsföretag).

Branscherna har vid upprepade tillfällen uttryckt en stark önskan om att programmet ska vara mer framtidsinriktat. Det innebär till exempel att fördjupade kunskaper i matematik och engelska tydligt har skrivits in i examensmålet och ytterligare kurser utöver de gymnasiegemensamma kurserna i dessa ämnen erbjuds i programfördjupningen. Branscherna ser även att god service och ett gott kundbemötande kommer att bli allt viktigare i framtiden och ska därför finnas i utbildningen.

Diskussioner har även förts om storleken på inriktningarna. Branscherna har till exempel påverkat elteknikinriktningens storlek som är 100 poäng större än övriga inriktningar. Detta för att säkerställa kvaliteten i utbildningen. I samråd med branscherna har inriktningen dator- och kommunikationsteknik utvecklats mot aktuella och framtida yrken. Inom flera inriktningar utgår ämnesplanerna från en helhetssyn på system, snarare än på enskilda delar eller komponenter.

Branscherna har uttryckt önskemål om att ge ett brett och varierat utbud av programfördjupningskurser för att öppna upp för lokala behov, framtida teknikutveckling och nya yrken.

Fordons- och transportprogrammet

Skolverket har inbjudit branscher och myndigheter till fyra gemensamma möten. Därutöver har branscher deltagit i möten direkt med Skolverkets programsamordnare och experter. Följande avnämare har deltagit vid ett eller flera möten: Buss-slink, Maskinleverantörerna, Svenska Bussbranschen, Taxiförbundet, Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd, Transportgruppen och Transportstyrelsen.

Det inledande arbetet tog sin utgångspunkt i de i propositionen *Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan* föreslagna yrkesutgångarna och underlag från Skolverkets programgrupp. Förslag på ytterligare yrkesutgångar fördes fram vilka i slutskedet kom att betraktas som sekundära yrkesutgångar, dvs. yrkesutgångar som programmet indirekt leder till genom sina kunskapsområden. Vid diskussionerna med branscherna har det visat sig att en förändring var nödvändig för att tydliggöra programmetts alla inriktningar och dess yrkesutgångar. Branschmötets förslag var fem inriktningar i stället för de fyra som föreslagits i betänkandet *Framtidsvägen*, dessut-

om föreslogs namnbyte på två av inriktningarna. Samtliga föreslagna förändringar grundar sig på synpunkter från branscher och andra avnämare.

Vid branschmöten har anställningsbarhet och vilka krav som ställs för att eleven ska vara anställningsbar inom de föreslagna yrkesutgångarna diskuterats. En modell för framtagning av programgemensamma karaktärsämnen utarbetades som går från en mer övergripande nivå i de inledande kurserna mot mer specialisering i inriktnings- och fördjupningskurserna. Här framförde bransch och andra avnämare önskemål om att kurserna skulle kunna omfatta upp till 700 poäng. Branschmötet kunde enas om att kursstorleken 200 poäng är utgångspunkten och att varje avsteg bör motiveras. Här behövde hänsyn också tas till vuxenstudierande.

Examensmålet utarbetades efter de krav som framkom om vad utbildningen ska leda till och som motsvarar branschens krav på anställningsbarhet. Frågor som diskuterades i samband med detta var: Vilka krav kan vi ställa? Hur långt kan eleven nå? Stämmer inriktningarna? Innefattar examensmålet alla inriktningar?

Vid branschmötena har certifieringar inom gymnasieskolans ram diskuterats. Inom fordons- och transportprogrammet förekommer flera kunskapsområden som leder fram till möjliga certifieringar till exempel yrkesförarkompetens och farligt gods (ADR-intyg). Efter diskussioner enades om att certifiering inte ingår i gymnasieskolans uppdrag.

Handels- och administrationsprogrammet

Gemensamma branschmöten har genomförts vid sju tillfällen och därutöver har fyra separata arbetsmöten genomförts med respektive bransch i förhållande till inriktning på programmet. Följande avnämare har deltagit vid ett eller flera möten: Almega, Handelsanställdas förbund, Svensk Handel, Sveriges Kommuner och Landsting och Ung företagsamhet.

Vid de gemensamma mötena har diskussioner av mera övergripande frågor för handels- och administrationsprogrammet diskuterats, medan arbetsmötena bestått i att arbeta fram innehåll i ämnesplaner, kunskapskrav, yrkesutgångar, programfördjupningspaket med flera frågor.

Då det inte funnits tydliga yrkesutgångar inom den administrativa inriktningen har ett omfattande arbete genomförts för att identifiera möjliga sådana. Branschorganisationen har tillhandahållit bakgrundsmaterial. Det har varit branschmötenas ambition att skapa tydliga yrkesutgångar, eftersom de setts som en förutsättning för utarbetande av kunskapsinnehåll i ämnesplaner, inriktningar samt programfördjupning.

Hantverksprogrammet

Skolverket har inbjudit till branschmöten vid fem tillfällen för att diskutera utbildningen på hantverksprogrammet. Fyra branschmöten har genomförts. Vid ett tillfälle ställdes branschmötet in på grund av endast en person anmälde sitt intresse att

komma. Följande avnämare har deltagit vid ett eller flera möten: CM Centrum för träteknik och design, Floristernas yrkesråd, Frisörföretagarna, Frisörläraryrkesförbundet, Guldsmedsmästarföreningen, Guldsmedsmästarnas Riksförbund, Hantverkarnas Riksorganisation, KY-utbildning S:t Eriks gymnasium, Optikbranschen, Privatskolan för hudvård och Spa, Tillskärarakademin i Stockholm, Sveriges Hudterapeuters Riksorganisation, Skrädderiförbundet, Stenebyskolan, Svenska Hovslagareföreningen, Tillskärarakademin i Göteborg och Trä- och möbelindustriförbundet

Branschmötena har haft sin utgångspunkt i att dagens yrkesförberedande program blir yrkesprogram och ska bland annat leda till anställningsbarhet. Ett antal frågeställningar har diskuterats: Vad innebär detta för branscherna? Vilka fördelar och nackdelar ser branscherna? Vilka kunskaper, kunskapsområden och vilket nytänkande behövs? Vad innebär det att de gymnasiegemensamma ämnena minskar i omfattning? Vilken roll har dessa ämnen i utbildningen? Vad ska det framtida examensmålet innehålla? Vad innebär yrkesexamen och vilka krav ska finnas för att uppnå yrkesexamen? Vilka karaktärsämneskurser ska krävas för yrkesexamen? Vilka inriktningar ska finnas och vilka yrkesutgångar ska vara möjliga att nå på programmet?

När det gäller inriktningsnamnen så är Trä- och möbelsnickarförbundet och CM centrum för träteknik och design positiva till inriktningsnamnet finsnickeri. Floristernas yrkesråd ser inga alternativ till inriktningsnamnet florist.

Frisörföretagarna och frisörläraryrkesförbundet hade vid diskussionernas början en önskan om två inriktningar, frisör samt hår- och makeupstylist. Efter diskussion ansåg frisörföretagarna och frisörläraryrkesförbundet att hår- och makeupstylist bör ligga som profil under inriktningen övriga hantverk och att frisör ska vara en egen inriktning. I remissyttrandet framförde frisörföretagarna och frisörläraryrkesförbundet dock att inriktningen frisör bör heta hårvård. Motivet är att den totala poängen för karaktärsämnen inte är tillräcklig för att ge de kunskaper som behövs för att ta gesällprov och därmed vara färdig frisör. År 2007 tog frisörföretagarna bort kravet att 1500 timmar på salong måste göras före gesällprovet. Detta innebär att de elever som har gått ut gymnasieskolan sedan dess kan bli färdiga frisörer genom att göra gesällprovet i direkt anslutning till gymnasieskolan med 250 poäng mindre karaktärsämnen än i förslaget. De elever som inte gör gesällprovet direkt efter gymnasieskolan kan gå som trainee eller obehörig frisör och avlägga provet senare. Med detta som utgångspunkt föreslog Skolverket namnet frisör för inriktningen. Frisörföretagarna slöt under hösten 2010 ett nytt avtal med Handels. I avtalet står bland annat att det krävs ytterligare 3000 timmar på salong för att få ta gesällprov. Frisörföretagarna ansåg därför att yrkesutgången på inriktning frisör ska heta frisöraspirant.

Inriktningen skrädderi har diskuterats med Skrädderiförbundet, Göteborgs tillskärarakademi, Stockholms tillskärarakademi, Stenebyskolan och Textilhögskolan. Efter diskussionen var samtliga överens om att förslaget är för smalt som inriktning och att yrkesutgången skräddare finns först efter vidareutbildning och gesällprov. Under mötena diskuterades innebörden av orden textil, mode, design och beklädnad. Textil var ett namn som alla tyckte var gångbart, men Skrädderiförbundet an-

såg att textil design var mer beskrivande, speciellt för ungdomar. Skolverket föreslog därför textil design som namn på inriktningen.

Inriktningsnamnet hantverk har av branscher och programreferensskolor upplevts som märkligt med tanke på att ordet hantverk gäller för samtliga hantverksyrken. Samtliga instanser anser att övriga hantverk är ett bättre namn. Skolverket föreslog övriga hantverk som namn på inriktningen för att få en tydlighet i inriktningarna dvs. att inriktningen övriga hantverk inte omfattar de fyra andra inriktningarna.

Branscher och programreferensskolor har dessutom framhållit vikten av att inriktningarna startar första året. Samtliga inriktningar bör få starta redan i årskurs 1. Detta motiveras av att den specifika hantverkskaraktären behöver mer tid för att eleverna ska komma längre i sitt hantverkskunnande.

Hotell- och turismprogrammet

Skolverket har inbjudit till sex branschmöten varav fyra har genomförts. Vid ett tillfälle inställdes samrådet på grund av att många anmält förhinder och vid ett tillfälle på grund av snökaos. Följande avnämare har deltagit vid ett eller flera möten: Föreningen Turism i Sverige, Hotell- och restaurangfacket, Sveriges Camping- och Stugägares Riksorganisation, Svenska Eventföreningen, Sveriges Hotell och Restaurangföretagare, Svenska Liftanläggningars Organisation, Svenska Resebyråförening, Sveriges turismutbildare, Svensk Turism och Utbildningsrådet för Hotell och Restaurang.

Diskussioner vid de inledande mötena ringade in de gemensamma områden som anses utgöra stommen i programmet. Hotell- och turismområdet omfattar flera varierande verksamheter och spänner därmed över flera kunskapsområden. Önskemål om en bred gemensam bas framfördes och ansågs nödvändig för att eleverna ska bli flexibla i sin yrkesutövning och därmed anställningsbara i en bransch som måste anpassas efter såväl årstid som konjunkturförändringar och globala händelser. Vidare ligger hotell- och turismämnena väldigt nära varandra och det är svårt att tydligt särskilja dess inriktningar. Detta är ytterligare ett argument för att eleverna bör få en så bred kunskapsbas som möjligt, för att därefter kunna välja inriktning för fördjupning och yrkesutgång.

Gemensamma och centrala kunskapsområden för branschernas olika aktörer är till exempel service och ett professionellt bemötande av människor i olika situationer, traditioner och kulturella olikheter, kommunikation, marknadsföring, försäljning och språkkunskaper. Dessa kunskapsområden fokuseras i examensmålet. I betänkandet *Framtidsvägen* föreslogs det programgemensamma blocket omfatta 500 poäng men branschrepresentanterna betonade behovet av en bred bas gemensam för alla elever på programmet. Diskussionerna ledde fram till ett gemensamt block om 700 poäng där ytterligare gemensamma kunskapsområden som entreprenörskap och engelska säkrats.

Vilka kompetenser som riskerar att gå förlorade i och med delningen av det nuvarande hotell- och restaurangprogrammet har diskuterats. Synpunkter på att kunskaps-

per i till exempel enkel matlagning, livsmedelskunskap, hygien, servering och ansvarsfull alkoholserving, måste bevaras och ingå i framtidens hotell och turismprogram fördes fram. Genom att skriva in nämnda kunskapsområden i en kurs, frukost och bufféserving, anpassad efter de krav som finns för anställningsbarhet inom logiområdet tillgodoses önskemålet. För ytterligare anpassning erbjuds några kurser från restaurang och livsmedelsprogrammet, som till exempel servering och arrangemang, i programfördjupningen.

Programmet präglas av branschens internationella karaktär vilket medför krav på språkkunskaper. Avnämarna har framfört önskemål om moderna språk som obligatoriskt ämne för eleverna på programmet. Kravet på obligatorium ansågs till slut riskera att bli ett hinder för många ungdomar att söka till programmet. Moderna språk placerades därför i programfördjupningen och föreslås i vissa programfördjupningspaket.

Med anledning av det stora antalet småföretagare, främst inom turismnäringen, är efterfrågan stor på entreprenörer och personer med kunskaper inom entreprenörskap och företagsekonomi. Detta tillgodoses genom att kursen entreprenörskap ligger i det programgemensamma blocket. Genom inriktning och fördjupning motsvaras branschernas krav på skicklighet inom vald yrkesutgång.

Industritekniska programmet

Skolverket har genomfört branschmöten vid sex tillfällen. Följande avnämare har deltagit vid ett eller flera möten: AB Färgintressenter (industrilack), IF Metall, Industriarbetsgivarna, Livsmedelsbranschen, Svenska Gjuteriföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges Stenindustriförbund, Svetskommissionen, Teknikföretagen, Trä- och Möbelindustriförbundet och UTEK (Föreningen underhållsteknik).

Vid två branschmöten diskuterades namn på programmets inriktningar ingående utifrån förslaget i *Framtidsvägen* och förslag från Skolverket vilket bidrog till nya inriktningsnamn. Diskussioner har även förts på branschmöten om automationsinriktning. Flera branscher var överens om att automationsinriktningen bör finnas, men vara lokaliserad till el- och energiprogrammet. I industritekniska programmet ska kurser inom detta ämnesområde erbjudas som fördjupningskurser.

Programmet är ett yrkesprogram och majoriteten av eleverna kommer att välja fördjupning inom de traditionella industritekniska kurserna, dvs. kurser inom de ämnesområden som återfinns inom de programgemensamma karaktärsämnena och i inriktningarna. Det har tydligt framkommit önskemål från branscherna att utbildningen ska ge eleven möjlighet till fortsatt lärande och utveckling inom industrin. Detta har tillgodosetts genom ett stort utbud av kurser inom programfördjupningen. Till exempel kan elever bredda eller fördjupa sina kunskaper inom ett yrkesrelaterat teoretiskt område som kemi inom processindustrin eller matematik för optimering inom tillverkningen och logistik.

Begreppet handledning i kunskapskraven har diskuterats ingående vid såväl de öppna branschmötena som i det nationella programrådet. Branschen menar att eleven

inte kan ”ha någon som hela tiden är med och handleder” och önskade att begreppet togs bort. Skolverket har utifrån dessa diskussioner gjort anpassningar i kunskapskraven.

Naturbruksprogrammet

Skolverket har genomfört branschmöten för hela programmet men även möten med branschföreträdare för respektive inriktning och arbetat med inriktningsspecifika frågor. Följande avnämare har deltagit vid ett eller flera möten: Djurbranschens yrkesnämnd, Hästnäringens yrkesnämnd, KY-myndigheten, Naturbrukets yrkesnämnd, Naturbruksgymnasiet Osby, Naturbruksgymnasiet Älvdalen, Naturbruksskolornas förening, Skogsbrukets yrkesnämnd, Sveriges lantbruksuniversitet, Tillväxtverket, Turismföretag inom naturturism och Växjö Universitet.

Förslag till examensmål har diskuterats på branschmöten. Branschernas förslag till förändringar har arbetats in och nytt förslag presenterats. Entreprenörskap, tjänsteproduktion, teknik och ekonomi är frågor som i olika sammanhang poängterats av branscherna. I samband med gymnasiearbetet har branschernas egna certifieringar och yrkesbevis till exempel hästskötarexamen och hur dessa kan samordnas med gymnasiearbetet och gymnasieexamen diskuterats. Diskussioner har förts med utgångspunkt från frågan: Hur får gymnasieexamen ett värde på arbetsmarknaden?

Vilka inriktningar ska finnas i programmet? De olika branscherna har framfört sina synpunkter som diskuterats gemensamt. Skolverket har vidareutvecklat synpunkterna och presenterat ett förslag vid kommande möte. *Framtidsvägens* förslag till inriktningar har vidareutvecklats med utgångspunkt från Skolverkets uppdrag och de olika branschernas synpunkter och önskemål. Inriktningen odling och gröna miljöer ansågs allt för otydlig och omfattade dessutom två skilda yrkesområden. Speciellt trädgårdsbranschen har betonat behovet av nyrekrytering och att en gymnasieutbildning med inriktning trädgård ger goda möjligheter till anställning inom yrkesområdet. Diskussionerna ledde fram till att inriktningen delades upp i två inriktningar, lantbruk respektive trädgård. De andra två förslagen till inriktningar har behållits men med justering av namnen. Djurhållning blev djur och skog och vatten blev skog.

Mycket tid har lagts ner på att beskriva och identifiera yrkesutgångar. Inriktningssvisa seminarier med branschföreträdare och referensskolor har genomförts för att komma fram till förslag på yrkesutgångar och kunskapsinnehåll, samt ämnen och kurser för respektive utgång. Diskussionerna har gällt hur utgångarna ska se ut för att leda fram till att eleverna kan bli anställda.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet

Skolverket har i väntan på tillsättandet av nationella programråd inbjudit till sex branschträffar under hösten 2009 och våren 2010. Följande avnämare har deltagit vid ett eller flera möten: Livsmedelsföretagen, Sveriges hotell och restaurang före-

tagare, Hotell och restaurangfacket, Livsmedelsarbetarförbundet och Utbildningsrådet för hotell och restaurang. Utöver dessa gemensamma branschträffar har Skolverket via undervisningsråd och experter haft kontakter i olika specifika frågor med enskilda organisationer och myndigheter. Det gäller förutom organisationerna ovan även kontakter med exempelvis Livsmedelsverket och Svenska kockars förening.

Branschmöten och övriga branschkontakter har varit vägledande på ett avgörande sätt i Skolverkets utformning av restaurang- och livsmedelsprogrammet och dess anpassning efter arbetsmarknadens behov i såväl övergripande strukturfrågor som enskilda formuleringar. Det gäller exempelvis förslaget att ta bort kött- och charkinriktningen som nationell inriktning. Kött- och charkbranschens struktur och svårigheten att erbjuda arbetsplatsförlagt lärande visar ett behov av att koncentrera utbildningarna till några platser i landet. Detta behov skulle kunna tillgodoses genom särskild variant eventuellt med riksrekrytering. Förslaget har framtagits i nära diskussioner med branscher och arbetsgivarorganisationen Livsmedelsföretagen. Ett annat strukturellt exempel är stärkningen och tydliggörandet av serveringsyrket som skett utifrån en efterfrågan på arbetsmarknaden. Här har Skolverket tillmötesgått önskemål från såväl fackligt som arbetsgivarhåll.

På restaurang- och livsmedelsprogrammet arbetar Skolverket med programför-djupningspaket för yrkesutgångarna som är mycket väl förankrade i respektive bransch efter en lång process ner på detaljnivå. Branscherna har även bidragit till direkta formuleringar i olika ämnesplaner till exempel i ämnen som service och bemötande samt bageri och konditorikunskap. Syftet har varit att få texterna så yrkesmässiga som möjligt för att få dem som besitter yrkeskunskaperna på skolor och arbetsplatser att känna igen sig. Detta för att förstärka och tydliggöra de yrkesmässiga kunskaperna som ska leda till och utövas i en anställning.

VVS- och fastighetsprogrammet

Branschmöten har förekommit vid nio tillfällen i olika grupperingar. Programmet är nykonstruerat och bygger på utbildning som idag finns på de tre programmen byggprogrammet, elprogrammet och energiprogrammet. I VVS- och fastighetsprogrammet ingår inriktningar fastighet, VVS och kyl- och värmepumpsteknik från dagens energiprogram samt ventilationsteknik från dagens byggprogram. Den resterande utbildningsdelen av energiprogrammet övergår till el- och energiprogrammet. Vid det första förberedande mötet deltog därför branschföreträdare för dagens elprogram och energiprogram. Därefter övergick mötena att gruppera sig efter de föreslagna programmen. Följande avnämre har deltagit vid ett eller flera möten: Fastighetsbranschens utbildningsnämnd, Fastighetsanställdas förbund, Svenskt vatten, SEKO Sjöfart, Elbranschens Centrala Yrkesnämnd, Elsäkerhetsverket, Svensk ventilation, Plåtslagarnas riksförbund, Kyl- och värmepumpsföretagen, VVS- företagen, VVS branschens yrkesnämnd. Möten specifika för respektive inriktning har också ägt rum, där mera närliggande frågor diskuterats så som yrkesutgångar och programför-djupningspaket.

Branschföreträdare för programmets inriktningar och yrkesutgångar har under processen lämnat synpunkter på innehåll och lyft fram områden som de ansett vara viktiga att framhäva i examensmålet. De har varit eniga om att VVS- och fastighetsprogrammet ska ha en bred ingång som ger elever en god möjlighet att välja den inriktning och yrkesutgång som eleven finner mest intressant. Viktigt har också varit att programmet ska ha ett tidsenligt och framåtblickande innehåll.

När det gäller ämnesplanerna var branschen samstämmig om vad som skulle utgöra gemensamma ämnesområden. Vidare framfördes synpunkter på de kursnamn som Skolverket föreslagit där kurserna inom yrkesämnena hade en numrerad struktur. Branschen ansåg att ett kursnamn som istället visar på dess innehåll bedöms vara enklare att identifiera. Skolverket har gjort Anpassningar utifrån detta önskemål.

En viss revidering av de från *Framtidsvägen* föreslagna yrkesutgångarna har gjorts. Det gäller till exempel värmepumpsmontör, värmepumpstekniker samt VVS-tekniker som tagits bort. Fastighetsbranschen har tre yrkesbenämningar; fastighets-skötare, fastighetsvärd och fastighetstekniker som alla tre ingår i deras nomenklatur och betraktas som yrken efter gymnasiestudier på VVS- och fastighetsprogrammet.

Vård- och omsorgsprogrammet

Under arbetet med examensmål, gymnasiearbete, programstruktur och ämnesplaner för vård- och omsorgsprogrammet har Skolverket haft samråd med företrädare för Sveriges Kommuner och Landsting, Kommunalarbetsförbundet, Socialstyrelsen, Socialdepartementet (endast examensmål) och Kravmärkt yrkesroll (samarbetsprojekt mellan kommuner i Stockholms län) samt forskare vid Lunds universitet. Samråden i form av branschmöten har genomförts vid fem tillfällen mellan maj 2009 till maj 2010 och därefter vid två tillfällen med det nationella programrådet. Diskussionerna har handlat om verksamhetens behov och vilka yrkesspecifika kunskaper och kompetenser som efterfrågas samt hur dessa kan uttryckas i examensmål, programstruktur och ämnesplaner.

Branscherna och andra avnämare har lämnat synpunkter på såväl innehåll som utformning. Några konkreta frågor har till exempel gällt:

- verksamhetsområden som programmet ska utbilda för och hur de bör be-tecknas i programstruktur och examensmål
- omfattning av det programgemensamma blocket och de ämnen och kurser som bör ingå
- integrerat vård- och omsorgsinnehåll i olika ämnen och kurser i stället för rena vård- respektive omsorgskurser, framför allt i det programgemensamma blocket
- om programmet ska ha nationella inriktningar eller inte
- behov som ämnen och kurser behöver täcka i programfördjupningen
- tydligare fokus på psykiatri
- tydligare skrivningar om funktionshinderområdet
- integrerade it-mål i olika ämnen i stället för en särskild kurs bland de programgemensamma ämnena

Diskussionerna har också rört sig på en mer konkret nivå, till exempel behov av estetiskt innehåll i vissa kurser.

Skolverket har haft två möten med det nybildade nationella programrådet för vård- och omsorgsprogrammet, i maj respektive augusti 2010. Remissynpunkter och strukturfrågor har varit några frågor för samråd. Exempel på en fråga som har diskuterats är vilket matematikspår eleverna på vård- och omsorgsprogrammet bör läsa.

På Skolverkets vägnar

Ragnar Eliasson
Avdelningschef

Helene Moquist
Undervisningsråd

Bilagor

- Bilaga 1 Instruktion för de nationella programråden
- Bilaga 2 Organisation av nationella programråd
- Bilaga 3 Organisationer och myndigheter som har nominerat ledamöter

Instruktion för de nationella programråden

I instruktionen för Statens skolverk framgår att myndigheten ska ansvara för de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. De nationella programråden är rådgivande organ till Skolverket. Skolverket utser ledamöter till de tolv nationella programråden. Varje ledamot utses på ett personligt mandat för perioden 27 maj 2010 till 30 juni 2013.

Programråden ska utgöra permanenta forum för dialog mellan Skolverket och avnämarna kring yrkesutbildningens kvalitet, innehåll och utformning. Arbetet i programråden ska syfta till att göra utbildningssystemet mer flexibelt och lyhört för avnämarnas behov och initiativ från skolans huvudmän för att förbättra överensstämmelsen mellan yrkesutbildningens innehåll och efterfrågan på arbetsmarknaden. En viktig målsättning är att minska den starka könsuppdelningen som karaktäriserar dagens gymnasieskola. Resultatet av arbetet i programråden ska återspeglas till Regeringskansliet årligen, senast den 31 oktober.

I programråden behandlas frågor om gymnasial yrkesutbildning för respektive program utifrån Skolverkets uppdrag. Skolverket leder det nationella programrådets arbete, upprättar dagordningen och är ordförande vid rådets möten.

Programråden ska inledningsvis bistå Skolverket i arbetet med:

- gymnasiereformen,
- att ta fram exempel på uppgifter och bedömning av gymnasiearbeten,
- att bedöma ansökningar om särskilda varianter och riksrekryterande utbildningar samt
- informationsmaterial som vänder sig till elever.

Programråden ska även bistå Skolverket i arbetet med att:

- analysera tillgång till och kvalitet i arbetsplatsförlagt lärande, APL,
- analysera elevers etablering på arbetsmarknaden,
- följa utvecklingen inom respektive yrkesområde och analysera behovet av eventuella nya utbildningar samt
- anpassa, utveckla och förnya utbildningsutbudet och innehållet i yrkesutbildningen.

Per Thullberg
Generaldirektör

Organisation av nationella programråd

I tabellen nedan framgår ett uppskattat antal ledamöter i respektive programråd. Antalet ledamöter kan komma att justeras något i samband med den slutliga handläggningen.

Program	Uppskattning av antal ledamöter	Inriktningar	Myndigheter
Barn- och fritidsprogrammet	8 + 2	Fritid och hälsa Pedagogiskt arbete Socialt arbete	Socialstyrelsen Rikspolisstyrelsen
Bygg- och anläggningsprogrammet	8	Anläggningsfordon Husbyggnad Mark och anläggning Måleri Plåtslageri	-
EI- och energiprogrammet	5 + 2	Automation Dator- och kommunikationsteknik Elteknik Energiteknik	Elsäkerhetsverket Trafikverket (Banverket)
Fordons- och transportprogrammet	9 + 2	Godshantering Karosseri och lackering Lastbil och mobila maskiner Personbil Transport	Transportstyrelsen
Handels- och administrationsprogrammet	6	Administrativ service Handel och service	-
Hantverksprogrammet	7	Finsnickeri Florist Frisör Textil design Övriga hantverk	-
Hotell- och turismprogrammet	6 + 1	Hotel och konferens Turism och resor	Tillväxtverket
Industritekniska programmet	10	Driftsäkerhet och underhållsteknik Processteknik Produkt och maskinteknik Svetsteknik	
Naturbruksprogrammet	7 + 1	Djur Lantbruk Skog Trädgård	Jordbruksverket

2010-03-31
Dnr 2009:807
2 (2)

Restaurang- och livsmedelsprogrammet	6	Bageri och konditori Färsvaror, delikatess och catering Kök och servering	
VVS- och fastighetsprogrammet	6	Fastighet Kyl - och värmepumpsteknik Ventilationsteknik VVS	
Vård- och omsorgsprogrammet	6 + 1	Inga nationella inriktningar	Socialstyrelsen
Totalt	93		

Organisationer och myndigheter som har nominerat ledamöter till de nationella programråden

Organisationer och myndigheter som har nominerat ledamöter

Almega
Almega Spårtrafikföretagen
Almega Säkerhetsföretagen
Almega Tjänsteföretagen/Turism i samverkan med branschorganisationen RTS
Almega Vårdföretagen 1 (2 delbranscher av 3)
Almega Vårdföretagen delbransch Sjukvårdsföretagen
Arbetsgivarföreningen KFO
Banverket
Besöksnäringsskolan Dalarna, Region Dalarna
Branschrådet Medicinsk Massage
Branschrådet Svensk Massage
Byggnads
Byggnadsindustrins Yrkesnämnd
Elektriska Installatörsorganisationen
Elsäkerhetsverket
EU-projektet Carpe Stockholms stad
Fastighetsanställdas Förbund
Fastighetsarbetsgivarnas Förening för Utveckling
Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd
Floristernas yrkesråd
Friskvårdsföretagens Branschorganisation
Företagarna
FörTur
Glasbranschföreningen
Grafiska Företagens Förbund
GS Facket för Skogs- Trä- och Grafisk bransch
Göteborgsregionens kommunalförbund
Handelsanställdas Förbund
Hotell och Restaurang Facket
Hushållningsallskapet rådgivning Nord Ab/Västerbottens Jakt och Fiskegille
Hästnäringens Yrkesnämnd
IF Metall
Industriarbetsgivarna
Instrumenttekniska Föreningen
Intressegruppen för Assistansberättigade
Kravmärkt Yrkesroll
Livsmedelsföretagen
Livsmedelsföretagen, Sveriges bagare och konditorer
Maskinentreprenörerna
Målaremästarna
Måleribranschens Yrkesnämnd

2010-03-31
Dnr 2009:807
2 (2)

Naturbrukets Yrkesnämnd
Nämnden för hemslöjdsfrågor
P A Thunström Konsult AB
Plåt & Vent Yrkesnämnd
Region Västerbotten
Riksorganisationen för driftsäkerhet och underhåll, Föreningen Underhållsteknik
SEKO
SHR/UHR, Utbildningsrådet för Hotell och Restaurang
Skogsbrukets Yrkesnämnd
Skärteknikcentrum Sverige AB
Socialstyrelsen
Svensk Energ i- Swedenergy- AB
Svensk Handel
Svensk Ventilation
Svenska Badmästareförbundet
Svenska Elektrikerförbundet
Svenska Kommunalarbetareförbundet
Svenska Lifanläggningars Organisation
Svenska Målareförbundet
Svenska Transportarbetareförbundet
Svenska Vård
Sveriges Bergmaterialindustri
Sveriges Byggindustrier
Sveriges Camping- & Stugföretagares RO
Sveriges Frisörföretagare
Sveriges Fritids & kulturchefsörening
Sveriges Hantverksråd
Sveriges Kommuner och Landsting
Sveriges Låssmedsmästares Riksförbund
Sveriges Skomakarmästarförbund
Sveriges Stenindustriförbund
Svetskommissionen
TCO
Teknikföretagen
Transportfackens Yrkes och Arbetsmiljönämnd
Transportgruppen
Transportstyrelsen
Trä- och Möbelindustriförbundet
VVS Företagen

**Organisationer och myndigheter som meddelat att de avstår från
att nominera ledamöter**

Sveriges Tapetsarmästare
Handelsanställdas Förbund
Jordbruksverket